

ZAKRES CZĘŚCI PODSTAWY PROGRAMOWEJ, J. POLSKI, KL V SP

JADWIGA PRZYBYŁO

Ukończyłam studia magisterskie na Uniwersytecie Rzeszowskim na kierunku filologia polska ze specjalnością nauczycielską. Podyplomowo ukończyłam również studia z zakresu logopedii oraz oligofrenopedagogiki. Lubię czytać książki, chodzić po górach oraz rozmawiać z ludźmi. Będę egzaminatorem z języka polskiego w klasie V. Można się ze mną skontaktować pod adresem jadziamp@gmail.com

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Uczeń w odniesieniu do czytanych utworów literackich:

- zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę, epitet, porównanie, przenośnię, porównanie, uosobienie, powtórzenie, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie oraz określa ich funkcje;
- charakteryzuje podmiot liryczny, bohatera w czytanych utworach;
- wyodrębnia obrazy poetyckie;
- rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść, mit, baśń, bajkę, przypowieść, nowelę, oraz wskazuje jego cechy;
- objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- odróżnia dialog od monologu i rozumie ich funkcje w utworze;
- wskazuje w utworze bohaterów głównych oraz wskazuje ich cechy;
- wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
- omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym: tytułu, motto, punktu kulminacyjnego;
- omawia elementy świata przedstawionego;
- ustala kolejność zdarzeń;
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren;

2. W zakresie odbioru tekstów kultury uczeń:

- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny);
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, sztuk plastycznych;
- charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy;
- wyodrębnia elementy dzieła telewizyjnego;
- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych;
- określa temat i główną myśl tekstu;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;

- dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- odróżnia informacje o faktach od opinii;
- identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny, reklamowy;
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka);
- Rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją.

II. Kształcenie językowe.

1. W zakresie gramatyki języka polskiego uczeń:

- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, zaimek, liczebnik, przysłówki, wykrzyknik, partykuła) i określa ich funkcje w tekście;
- stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych;
- poprawnie stopniuje przymiotniki, przysłówki, rozumie ich role w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
- rozpoznaje bezoosobowe formy czasownika: formy zakończone na *-no*, *-to*; rozumie ich znaczenie w wypowiedzi oraz funkcję w tekście;
- odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych;
- rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju: rzeczownika, przymiotnika i określa ich funkcje w wypowiedzi;
- nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
- rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu;
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone, równoważniki zdań oraz stosuje je uwzględniając cel wypowiedzi;
- przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. W odniesieniu do zróżnicowanie języka uczeń:

- rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje w swoich wypowiedziach;
- rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
- rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie używa w wypowiedziach.

3. W odniesieniu do komunikacji kulturowej i kultury języka uczeń:

- określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
- tworzy plan odtwórczy tekstu;
- stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi.

4. W zakresie ortografii i interpunkcji uczeń:

- pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje zasady pisowni;
- poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknienia, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Uczeń uwzględniając elementy retoryki:

- dokonuje selekcji informacji;
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednie do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;
- rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcje;
- rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi.

2. W zakresie mówienia i pisania uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opis, list, sprawozdanie, życzenia, zaproszenie, opowiadanie (twórcze i odtwórcze), sprawozdanie (np. z filmu, spektaklu, wydarzenia), tekst o charakterze argumentacyjnym, opis przeżyć wewnętrznych;
- redaguje notatki;
- tworzy plan odtwórczy tekstu;
- Wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. W zakresie samokształcenia uczeń:

- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalistycznych;
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
- doskonali różne formy zapisywania informacji;
- rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi;
- rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanej informacji.

V. Znajomość lektur i związanych z nimi problemów:

1. Lektura obowiązkowa:

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (zwyczaje i obyczaje, opis burzy, tańczenie poloneza, powrót z lasu, gotowanie bigosu)

Ferenc Molnar, *Chłopcy z Placu Broni*

Wybrane mity greckie, w tym mit o powstaniu świata oraz np. mity o: Prometeuszu, Syzyfie, Demeter i Korze, Dedalu i Ikarze, Heraklesie, Tezeuszu i Ariadnie,

Biblia, powstanie świata i człowieka oraz wybrane przypowieści ewangeliczne, w tym o talentach, o miłosiernym Samarytaninie,

Wybrane wiersze Jana Twardowskiego, Leopolda Staffa, Anny Kamieńskiej, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza.

2. Lektura dodatkowa:

Ewa Nowak *Pajaczek na rowerze*

Brandon Mull *Baśniobór*